

AKÜ UUDISTEATEID

AUTORIKAITSE ÜHING—TALLINN

PÄRNU MNT. 28—9. POSTK. 160. TELEFON 456-43.

POSTI JOOKS. ARVE 152.

OMA KIRJASTUS, VEEBRUAR 1939.

Ilmus seitse uut näidendit.

Maalavadele 8000 kr. autorihonorarideks.

Autorikaitse Ühing, arvestades asjaoluga, et nõudmine väikelavadel ettekandmiseks sobivate uute näidendite järele järjest suurenenud, kirjab käesoleval aastal senisest veelgi rohkemal määral uusi lavateoseid.

Nii on AKÜ kirjastusel juba aasta alul ilmunud seitse uut näidendit, kuna neile veel lähemal ajal järgnemas rida algupärandeid ja tõlketeoseid.

Kuna Autorikaitse Ühingu ümber on koondunud kõik eesti näitekirjanikud peagu eranditult ja välismaiste lavateoste tõlkimise, honoraride kasseerimise ja esindamise õigus samuti valdavas ulatuses kuulub AKÜ-le, seisab

Autorikaitse Ühingu näidendite laenukogu uute menukate lavateoste valiku poolest väljaspool võistlust!

Üldiselt on uute tähelepanuväärsete algupäraste näidendite kirjastamine juba nüüd koondunud AKÜ kätte ja tarvitajaskond rõõmustaval määral näib hindavat kõiki neid paremusi ja soodustusi, mida pakub AKÜ Laenukogu.

kat.
23. VI 57.

*Enamus AKÜ kirjastusel ilmunud
näidenditest on autorihonorarist
vabastatavad*

selleks Vabariigi Valitsuse poolt määratud toetuse arvel. Vastava toetuskrediidi lõppemise tõttu venis vahepeal vabastussummade kättesaamine haridusministeeriumist ja seltsidele edasisaatmine, AKÜ-st mitteolenevail põhjusil. Samal põhjusel on viibinud ka mitme uue ilmunud näidendi võtmine honorarist vabastatavate näidendite nimistusse.

Vahepeal astus aga Autorikaitse Ühing selleks samme, et maalavadele autorihonoraride tasumiseks määratud summasid saaks suurendatud.

*Nüüd on riigivolikogu suurendanud
maalavadele autorihonorarist vabas-
tamiseks eelarve korras määratud
toetust kr. 5000-elt kr. 8000-le.*

Sellega seoses toimub tõenäolikult juba kõige lähemal ajal vahepeal ilmunud uute algupäraste näidendite vabastamine autorihonorarist.

Selletõttu on tarvitajaskonnal näidendite tellimine Autorikaitse Ühingu Näidendite Laenukogust kõige odavam ja kasulikum.

Autorikaitse Ühing saadab näidendite komplekte tellijaile välja postilunaga. Lunasumma hulka on arvestatud alul ka autorihonorar, millest aga hiljem, kui AKÜ autorihonorari on saanud kätte haridusministeeriumist — saadetakse tellijaile vastava soovi korral tagasi: 1—2-vaatusliku honorarist vabastatud näidendi ettekandmisel Kr. 3.—, kolme- ja enamvaatusliku näidendi mängimisel

Kr. 5.—. (Laulumängude puhul Kr. 4.— ja Kr. 6.—). Kui tellija ei avalda soovi temale vastuspalve põhjal laekunud summa koheseks kättesaamiseks, kantakse see AKÜ-s tema arvele kuni tagasisaamise soovini, kusjuures see võidakse arvata ka tema uute tellimiste katteks.

AKÜ saadab näidendi komplekti tellimisel ühes raamatutega välja vastavad formulaarid, mis kohapeal tulevad täita ja allakirjutatult tagasi saata. Nende mittesaamise korral ei ole võimalik näidendit honorarist vabastada.

Autorikaitse Ühingu ümber on koondunud järgmised eesti näitekirjanikud: A. Adson, A. Antson, T. Braks, E. Ellor (E. Ploom), J. Jaik, A. Kitzbergi pärijad, P. Kangermann (Luide) pärijad, J. Kärner, A. Kallas, O. Luts, J. Laanjärv, A. Mälk, M. Metsanurk, J. Metua, E. Nukk, H. Raudsepp, A. Rahula, R. Raunik, R. Sirge, A. Sepp, E. Tammlaan, A. Tamm, M. Tarum, A. Teppan, U. Ukukivi, Ed. Visnapuu, H. Visnapuu, Ed. Vilde pärijad, E. Voitk j. t. Ülalnimetatud autorite uute teoste ettekandeloal võivad ettekandjad saada ainult Autorikaitse Ühingu kaudu, kellele samuti kuulub ainuõigus nimetatud autorite näidendite peest (vähesed erandid välja arvatud) maksetavate honoraride sissekasseerimiseks ja AKÜ poolt kirjastatavate näidendite komplektide laenutamiseks.

Tellige uusi näidendeid tutvumiseks. AKÜ saadab neid teile välja tasuta. Kõik mängimisväärsed näidendid peale mõne erandi saate tellida AKÜ-st!

Tellimised adresseerige:

Autorikaitse Ühingu Näidendite Laenukogu —
Tallinn, postkast 160. Pärnu mnt. 28—9. Telef.
456-43.

1939. a. ilmunud uudisteosed:

A. Antson :

Kosjatalu.

Külakomöödia 3 vaatuses. Tegelasi — 6 m. ja 2 n.
Dekoratsioon — taluõu.

„Kosjatalu“ pakub rea huvitavaid ja huumoriküllaseid elupilte nüüdisaegsest suurtalust, kus ainsaks pärijaks kaunis ja vaimselt arenenud peretütar, kes pooleldi tahtmatult oma koolivenna, noore üliõpilase, omalaadsetesse vempudesse kistuna veab oma materialistlikud kosilased ja kogu talu elanikkonna koomilistesse olukordadesse.

Autor piitsutab oma uues teoses rahvapärase huumori ja lõikava irooniaga materialistlikku ellusuhtumist ja kergatslikku jahti raha ja varanduse järele. Selles näidendis on leidlikult naeruvääristatud tööst, vaimlistest huvidest ja looduslähedasest elust võõrdumine ja lodeva mugavuse eelistamine.

Näidendi sündmustik on põnev ja selles üks koomiline olukord järgneb teisele. Ehtsalt rahvapärane dialoog ja rida lopsakaid karakteristlikke tüüpe juba üksinda lasevad oletada, et „Kosjatalu“ saavutab väikelavadel erilise menu.

A. Antsoni näidendid on viimaseil aastail olnud A. Mälgu ja T. Braksi teoste kõrval meie maalavadel mängitavamaiks („Muretute ülemlaulu“ on kantud ette üle 400 korra), „Kosjatalu“ ületab aga kõigiti sama autori eelmised lavateosed.

J. Jaik:

ÕNN HULGUB.

Näidend 3 vaatuses. Tegelasi — 7 m, 3 n. Dekoratsioon — talutuba.

Juhan Jaigi lavakirjanduslik toodang on üldsusele hästi tuttav. Ta näidendeid on mängitud kõikjal suure kordaminekuga. Ta senised lavateosed „Esivanemate kuld“ kuj

ka „Sinep ja sool“ on leidnud head vastuvõttu ka Läti lavadel. Jaigi näidendite lavalisteks voorusteks on selgelt kujundatud tõsielulised tüübid, kellede kehastamine on meeldivaks ülesandeks nii suure- kui ka väiksevõimelisele näitlejale. Teoste sõltumatu loomulik huumor lähendab kergelt lava ja publikut.

J. Jaigi uus näidend „Õnn hulgub“ viib meid jälle talu- elu miljöösse. Selles näidendis leiavad humoristlikku käsi- tust pärandustülid, milliseid tegelik elu tunneb rohkesti igasugusel kujul. „Õnn hulgub“ käsitab riiutsemisi enne testamendiavamist ja ilmajääjate ühist rünnakut pärast seda ja asja kõigile ootamata lahendust. Lool on oma tõ- sine kõrvaltoon, mille arengu lõpp selgub viimases vaa- tuses.

Näidend on põnev, huumorirohke ja võidab ka oma ini- mese siseilma kujutava küljega. Osalised esinevad teoses nii oma inimlikkude vooruste kui ka pahedega.

Arvi Rahula:

Noorus tuleb tallu.

Näidend 5 pildis. Tegelasi — 5 meest, 3 naist. Deko- ratsioon — taluõu.

A. Rahula varemilmunud näendid on väikelavadel saavutanud üldise tähelepanu. („Randvee ja Mäe“, „Randvee uus peremees“ jt.) Kuid autori uus äsjailmu- nud teos — „Noorus tuleb tallu“ — ulatub noore näite- kirjaniku senises toodangus vaidlematult esikohale.

A. Rahula annab selles näidendis värvika läbilõike kaas- aegsest taluelust, milles uus aeg uute ideedega ja uue generatsiooniga põhjustab suurte murrangute tekkimise.

Vanade harjumuste ja uute ideede vastolu ning iga- vesti korduvat võitlust noorte ja vanade vahel ning sel- lega seoses olevaid eksimusi ja ümberkujunemisprotsesse on autor kujutanud oma õnnestunud teoses värviküllase ja ehtsalt värske realismi ning huumoriga. Näidendi sõ- nastus on rahvapärane ja selle tegelaskujud nii ilmekad, et teose edu igal lihtsamalgi väikelaval juba ette kindlus- tatud.

A. Rahula:

Tunglakandjad.

Võidupüha massnäidend ühes vaatuses. Dekoratsioon: Linnuse esine.

Võidupüha pühitsemine on saanud kiiresti omaseks kogu meie rahvale. Selleks päevaks peame rahvale andma võimsaid ja sütitavaid mass-elamusi, mida suudab teha vaid hästivalitud ja -lavastatud müsteerium.

Võidupühaks sobivate massnäidendite alal on meie näitekirjandus vaeselapse osas. Mõndagi on sellel alal küll loodud, kuid peamiselt suurlayastuste jaoks.

„Tunglakandjad“ on esimene laiale hulgale pühendatud Võidupüha massnäidend, mida sobib aga mängida ka muul ajal. Dekoratsiooni poolest esitab näidend üsna vähe nõudeid. Helilooja prof. A. Vedro poolt loodud muusika on eestipärane, hästi õpitav ja viisirikas.

„Tunglakandjate“ repertuaarivõtmist võib soojalt soovitada kõigile Võidupüha korraldatavatele komiteedele. Kuna teose äraõppimine nõuab näitlejailt rohkem aega kui tavalised näidendid, tuleks selle tellimisega rutata.

R. Raunik:

EESLID.

Näidend 2 vaatuses. Tegelasi — 4 meest, 3 naist. Dekoratsioon — metsalagendik ja taluõu.

R. Raunik üllatab oma uues näidendis ürgsete armastusprobleemide jõulise ja julge käsitusoskusega. Teoses kujutatakse nelja mehe — kraavikaevaja, salaküti ja kahe metsapraktikandi võitlust ühe taibuka töolistüdruku pärast, mis kutsub esile rohkesti põnevaid ja koomilisi olukordi. Näidendi elurõõmus põhitoon, metsakolgaste omalaadne romantika, huvitavad tegelaskujud ja värvikas ning huumoriküllane dialoog lasevad sellele eeldada väikelavadel suurt menu.

J. o:

KINGITUS EMALE.

Lastenäidend 3 vaatuses. Tegelasi 6.

J. Oro on Eestis üheks populaarsemaks lastekirjanikuks. Ta on kirjutanud rohke arvu luuletusi, lastejutte ja näidendeid, millest mitmed tõlgitud isegi võorkeeltesse. Oma uues näidendis käsitab kirjanik siira südamlikkuse ja soojusega emaarmastuse probleemi.

Teos on sobiv ettekandmiseks jõulu ajal, kooli lõupidudel, eriti aga emadepäeval. Selle väike tegelaste arv ja lihtne dekoratsioon võimaldab näidendi ettekandmist iga kooli peol.

J. Jaik:

KURI LOOM

Lastenäidend 1 vaatuses. Tegelasi: . Dekoratsioon: õu.

Juhan Jaigile kuulub eesti lastekirjanike hulgas juba paljude aastate jooksul aukoht. Ta „Võrumaa jutud“ ja „Pombi“ lood on kasvava noorsoo lemmikraamatuiks ja ta näidendeid on mängitud koolilavadel lugematuid kordi.

J. Jaigi uus, väikene, ühevaatuslik lastenäidend „Kuri loom“, on oma heatahtliku huumori ja ehtsa dialoogi tõttu teoseks, mida kõigile koolidele ettekandmiseks võib soovitada eriti soojalt. Selles ei ole ühtki võltsi tooni ega labasusse kalduvat repliiki. Lihtsa dekoratsiooni ja lühiduse tõttu see on ettekandmiseks sobiv igal väiksemalgi koolipeol.

Lähemal ajal ilmuvad AKÜ kirjastusel:

J. Jaik: „PAULUSE JÜNGRID“.

H. Raudsepp: „MUSTAHAMBA“.

A. Sepp: „MAJA SADAMAS“.

R. Sirge: „KOLLANE KUTSIKAS“.

M. Zivert: „MÜLKASOO“.

1938. a. ilmusid:

- A. Antson: „Inimesed tuisus“. Külakomöödia
3 v., 8 tegelast.
- T. Braks: „Lootuste laev“. Näidend 4 v., 10 t.
- E. Ellor: „Peigmees maanteelt“. Komöödia
3 v., 13 teg.
- J. Metua: „Vabadussõja päevilt“. Näidend
4 v., 9 teg.
- M. Metsanurk: „Maret elukoolis“. Komöödia
3 v., 11 teg.
- A. Mälk: „Sikud kaevul“. Komöödia 3 v.,
10 teg.
- H. Raudsepp: „Roheline Tarabella“. Nali 1 v.,
5 teg.
- A. Tamm: „Naabrid“. Rahvatükk 3 v., 11 teg.
- A. Valgma: „Rahapada“. Noorsoonäidend 2 v.
-

Menukamad eesti näidendid

AKÜ kogus:

- T. Braksi: „TANTSUPROFESSOR“.
Mängitud üle 600 korra.
- A. Antsoni: „MURETUTE ÜLEMLAUL“.
Mängitud üle 400 korra.
- T. Braksi: „VÖSAVENNAD“.
Mängitud üle 400 korra.
- P. Linnuse: „SULANE POOLAST“.
Mängitud üle 350 korra.
- A. Mälgu: „MEES MERELT“.
Mängitud üle 300 korra.
- J. Jaigi: „SINEP JA SOOL“.
Mängitud üle 280 korra.
- J. Jaigi: „ESIVANEMATE KULD“.
Mängitud üle 250 korra.
- M. Tarumi: „SOOVIN TUTVUST“.
Mängitud üle 250 korra.